

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

15 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion
Toma Nadejda
Boico Victor

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de Procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Andrei Formusatii, în care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 octombrie 2020, în cauza penală privindu-l pe

MELNIC Vadim Xxxxx, *născut la*
xx xxxxxx xxxx, originar și domiciliat mun. Xxxxxx,
str. Xxx Xxxxxx xx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.10.2013 – 01.02.2019;

Instanța de apel: 27.02.2019 – 28.10.2020;

Instanța de recurs: 20.01.2021 – 15.03.2021.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 01 februarie 2019, Melnic Vadim a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, la 2 ani închisoare, *cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu includerea în termenul de pedeapsă timpul aflării în arest preventiv* de la 30 august 2013 până la 28 octombrie 2013, de la 24 ianuarie 2019 până la 01 februarie 2019 și timpul aflării în arest la domiciliu de la 28 octombrie 2013 până la 17 februarie

2014.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe un termen de *probă* de 2 ani, cu obligarea de a nu-și schimba domiciliul fără acordul organului competent.

2. Prin Ordonanța din 12 decembrie 2018, acuzatorul de stat, a modificat învinuirea în instanța de judecată dispunând *„punerea sub învinuire a lui Melnic Vadim, în aceea că el, fiind în relații de prietenie cu Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria, știind despre faptul că ultimei îi aparține cu drept de proprietate automobilul de model „BMW 120i” cu numărul de înmatriculare XX XX XXX, la 31 iulie 2012, aproximativ la ora 21:45, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, a venit pe adresa str. X. Xxxxxxx xx, mun. Bălți, unde s-a aflat la moment Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria și, folosindu-se de faptul că dânsa are încredere în el, sub pretextul inventat că are nevoie să se folosească de automobil pentru rezolvarea problemelor personale, a cerut-o să-i transmită automobilul indicat supra în folosința temporară timp de câteva ore, astfel, Melnic Vadim a indus-o în eroare pe Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria prin prezentarea a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților actului juridic nul și, neavând intenția de a restitui automobilul în cauză, a primit ilegal de la Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria automobilul de model „BMW 120i” cu numărul de înregistrare XX XX XXX în valoare de 185 000 lei, precum și cheile și certificatul de înmatriculare a automobilului dat, în timp ce ultima, fiind sub influența înșelăciunii, a fost convinsă de faptul că transmite automobilul pentru folosirea temporară, astfel, încheierea actului juridic nul sus menționat este determinată de comportamentul dolosiv și viclean al lui Melnic Vadim Xxxxx și identitatea lui a fost motivul determinant al încheierii acestuia. După aceasta Melnic Vadim, continuând realizarea intenției sale de escrocherie, a transportat automobilul dobândit ilicit în mun. Chișinău, unde la 01.08.2012, aproximativ la ora 09:30 l-a propus spre vânzare directorului SRL „Alpina Auto” Slobozeanu Victor și în baza unei înțelegeri verbale cu ultimul privind vânzarea-cumpărarea automobilului dat, l-a parcat pe teritoriul întreprinderii indicate situate de-a lungul carosabilului șoselei Chișinău - Soroca 11 km, acțiuni prin care lui Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx i-a fost cauzată o daună în sumă de 185 000 lei, ceea ce conform art. 126 Cod penal, constituie la momentul comiterii infracțiunii proporții deosebit de mari.*

Acțiunile lui Melnic Vadim au fost calificate de către organul de urmărire penală în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea

ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul, dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv și viclean, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari.”

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, *Melnic Vadim* este învinuit de organul de urmărire penală pentru faptul că, la 31 iulie 2012, aproximativ la ora 21:45, fiind în relații de prietenie cu *Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria*, știind despre faptul că ultimei îi aparține cu drept de proprietate automobilul de model „BMW 120i” cu numărul de înmatriculare XX XX XXX, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, a venit pe adresa str. X. Xxxxxxx xx, mun. Bălți, unde s-a aflat la moment *Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria* și, folosindu-se de faptul că dânsa are încredere în el, sub pretextul inventat că are nevoie să se folosească de automobil pentru rezolvarea problemelor personale, a cerut-o să-i transmită automobilul indicat supra în folosința temporară timp de câteva ore, astfel, *Melnic Vadim a indus-o în eroare pe Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria prin prezentarea a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților actului juridic nul* și, neavând intenția de a restitui automobilul în cauză, a primit ilegal de la *Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria* automobilul de model „BMW 120i” cu numărul de înregistrare XX XX XXX în valoare de 185 000 lei, precum și cheile și certificatul de înmatriculare a automobilului dat, în timp ce ultima, *fiind sub influența înșelăciunii, a fost convinsă de faptul că transmite automobilul pentru folosirea temporară, astfel, încheierea actului juridic nul sus menționat este determinată de comportamentul dolosiv și viclean al lui Melnic Vadim Xxxxx și identitatea lui a fost motivul determinant al încheierii acestuia.* După aceasta *Melnic Vadim*, continuând realizarea intenției sale de escrocherie, a transportat automobilul dobândit ilicit în mun. Chișinău, unde la 01.08.2012, aproximativ la ora 09:30 l-a propus spre vânzare directorului SRL „Alpina Auto” Slobozeanu Victor și în baza unei înțelegeri verbale cu ultimul privind vânzarea-cumpărarea automobilului dat, l-a parcat pe teritoriul întreprinderii indicate situate de-a lungul carosabilului șoselei Chișinău - Soroca 11 km, acțiuni prin care lui *Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx* i-a fost cauzată o daună în sumă de 185 000 lei, ceea ce conform art. 126 Cod penal, constituie *la momentul comiterii infracțiunii proporții deosebit de mari.*

Instanța de fond a notat că, acțiunile lui Melnic Vadim au fost calificate de către organul de urmărire penală în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane *prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul, dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv și viclean, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari.*

Prima instanță a conchis asupra altei calificări a faptei comise de Melnic Vadim, ce se subscie art. 190 alin. (1) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane *prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul, dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv și viclean, acțiunile săvârșite în proporții considerabile.*

Astfel, instanța de fond a constatat că, *inculpatul Melnic Vadim, fiind în relații de fiind în relații de prietenie cu Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria, știind despre faptul că ultimei îi aparține cu drept de proprietate automobilul de model „BMW 120i” cu numărul de înmatriculare XX XX XXX, la 31 iulie 2012, aproximativ la ora 21:45, s-a dus pe adresa str. str. X. Xxxxxxx xx, mun. Bălți, unde se afla la moment Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria și a solicitat de la ultima automobilul menționat pentru rezolvarea problemelor personale, pentru folosință temporară de câteva ore.*

După ce Melnic Vadim a primit automobilul respectiv de la partea vătămată, peste aproximativ jumătate de oră, aflându-se în mun. Bălți lângă magazinul „Gurman” acesta s-a defectat, fapt confirmat prin declarațiile inculpatului Melnic Vadim, martorului Slobozeanu Victor date în cadrul ședinței de judecată, cât și declarațiile martorilor Goncear Alexandru și Fortuna Iurii date în cadrul urmăririi penale, prin care se constată cu certitudine că automobilul menționat era defectat, iar cu ajutorul automobilului ce-i aparține lui Fortuna Iurii și ulterior automobilului de model „Fiat” ce-i aparține unei persoane pe nume Serghei, automobilul sus-menționat a fost remorcat în mun. Chișinău la auto-serviciul ce aparține SRL „Alpina Auto” pentru a-l repara, fără a-i comunica părții vătămate despre defecțiunile apărute.

La 01 august 2018, aproximativ la ora 09.30, constatând că reparația este costisitoare, Melnic Vadim a propus spre vânzare automobilul respectiv directorului SRL „Alpina Auto” Slobozeanu Victor, și în baza unei înțelegeri

verbale cu ultimul privind vânzarea-cumpărarea automobilului dat l-a parcat pe teritoriul întreprinderii indicate, situate de-a lungul carosabilului șoselei Chișinău – Soroca km 11.

Întrucât Melnic Vadim nu era proprietarul automobilului de model „BMW”, Slobozeanu Victor în scopul verificării acestuia în baza de date la poliție a apelat la niște cunoscuți care activează în poliție, care i-au comunicat că automobilul se află în căutare și în aceeași zi s-au prezentat colaboratorii de poliție din cadrul IP Bălți, care au ridicat automobilul respectiv.”

3. Temeinicia și legalitatea sentinței a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura mun. Bălți, Aliona Modelina prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Melnic Vadim să fie recunoscut vinovat și condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitatea în domeniul gestionării și administrării bunurilor materiale și mijloacelor pe un termen de 3 ani.

În argumentarea apelului a invocat că:

- concluziile instanței de fond vin în contradicție cu doctrina penală, în care a fost exprimată opinia că obiectul material al infracțiunii de escrocherie este bunul care are o existență materială, dispune de valoare materială, fiind bunul mobil și străin pentru făptuitor, prin urmare, valoarea serviciilor de reparație a bunului dobândit ilicit nu poate servi ca obiect al infracțiunii de escrocherie;

- proporțiile daunei în cazul infracțiunilor contra patrimoniului se apreciază în conformitate cu art. 126 Cod penal, și reieșind din valoarea de 185 000 lei a automobilului dobândit ilicit, care a fost declarată de către partea vătămată, constituie proporții deosebit de mari la momentul comiterii infracțiunii în cauză;

- analizând declarațiile părții vătămate, instanța de fond nu le-a pus sub îndoială, menționând că nu a stabilit careva temeieri de a nu crede acestor declarații. Astfel, în urma analizei și aprecierii probelor acumulate de către organul de urmărire penală, examinate în ședința de judecată, s-a stabilit pe deplin că acțiunile inculpatului Melnic Vadim întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 octombrie 2020, a fost admis apelul declarat, *din alte motive decât cele invocate*, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

Melnic Vadim a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, la închisoare pe un termen de 2 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitatea în domeniul gestionării și administrării

bunurilor materiale și mijloacelor pe un termen de 3 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 ani.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel analizând probele administrate de instanța de fond, materialele cauzei, a reținut că, la examinarea cauzei respective nu s-a dat eficiență prevederilor art. 93-101, 26-27 Cod de procedură penală, instanța nu a cercetat cauza multiaspectual, nu a dat aprecieri probelor prezentate prin prisma pertinentei, concludenței, coroborării lor, în baza probelor acumulate *nu a reținut just starea de fapt pe cauză.*

Instanța de apel a stabilit că, soluția instanței de fond privind recalificarea acțiunilor lui Melnic Vadim în prevederile art. 190 alin. (1) CP pe motiv că suma prejudiciului efectiv cauzat părții vătămate prin acțiunile ilegale a lui Melnic Vadim constituie 36 000 lei, compusă din cheltuielile de reparație a automobilului care au fost suportate de către partea vătămată, este neîntemeiată și contrară bazei probante existente pe cauză, cercetată în instanța de apel, care nu a fost pe deplin verificată și apreciată la justa valoare.

Colegiul penal a reținut că, prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpatului Melnic Vadim în comiterea infracțiunii de escrocherie, prevăzută la art. 190 Cod penal.

În acest sens, instanța de fond just a reținut, că în cadrul cercetării probelor administrate, pentru elucidarea faptelor și împrejurărilor cauzei sub toate aspectele în condiții de nemijlocire, publicitate și contradictorialitate, în sarcina inculpatului Melnic Vadim s-a reținut că „ultimul, fiind în relații de prietenie cu Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx, știind despre faptul că ultimei îi aparține cu drept de proprietate automobilul de model „BMW 120i” cu numărul de înmatriculare XXXX XXX, la 31.07.2012 aproximativ la ora 21:45 s-a dus pe adresa str. X. Xxxxxxx xxmun. Bălți, unde se afla la moment Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx, și a solicitat de la ultima automobilul pentru rezolvarea problemelor personale, pentru folosința temporară timp de câteva ore.

După ce Melnic Vadim a primit automobilul respectiv de la partea vătămată, peste aproximativ jumătate de oră, aflându-se în mun. Bălți lângă magazinul „Gurman” acesta s-a defectat, iar cu ajutorul automobilului ce-i aparține lui Fortuna Iurii, și ulterior cu automobilul de model „Fiat” ce-i aparține unei persoane pe nume “Serghei”, automobilul sus-menționat a fost remorcat în mun. Chișinău la auto-serviciul ce aparține SRL „Alpina Auto” pentru a-l repara, fără a-i comunica părții vătămate despre defecțiunile apărute.

Constatând că reparația este costisitoare, neonorându-și obligațiunile asumate, și anume restituirea automobilului, fără acordul lui Ksenișkevici

(Grabovețcaia) Daria Xxxxx, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, **abuzând de încrederea acordată de Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria**, la 01.08.2012, aproximativ la ora 09:30 Melnic Vadim a propus automobilul respectiv spre vânzare directorului SRL „Alpina Auto” Slobozeanu Victor, și în baza unei înțelegeri verbale cu ultimul privind vânzarea-cumpărarea automobilului dat, deși ultimul nu era proprietarul bunului respectiv și nu dispunea de careva împuterniciri în vederea încheierii actelor de dispoziție în privința acestui bun, l-a parcat pe teritoriul întreprinderii indicate situate de-a lungul carosabilului șoselei Chișinău-Soroca km 11, care ulterior la data de 29.08.2012 a fost restituit părții vătămate Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria, iar pentru repararea acestui automobil Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria a cheltuit suma de 36000 lei.

Prin urmare, prima instanță just a constatat că în cazul din speță au fost confirmate cu certitudine intenția, motivul și scopul comiterii faptei incriminate.

Totodată, Colegiul penal a apreciat ca fiind nefondată concluzia primei instanțe, precum că suma prejudiciului efectiv cauzat părții vătămate prin acțiunile ilegale a lui Melnic Vadim constituie 36 000 lei, compusă din cheltuielile de reparație a automobilului care au fost suportate de către partea vătămată, instanța admitând o interpretare și o abordare eronată a elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, mai cu seamă a obiectului și laturii obiective a infracțiunii.

În acest sens, instanța de apel a statuat că, este eronată și concluzia instanței, precum că intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, și anume a automobilului de model „BMW 120i” cu numărul de înmatriculare XX XX XXX, ce se afla în proprietatea părții vătămate Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria, a fost consumată după deteriorarea automobilului și epuizarea încercării de reparație a acestuia, și anume în momentul propunerii spre vânzare a automobilului directorului SRL „Alpina Auto” Slobozeanu Victor.

Astfel, s-a menționat că potrivit doctrinei penale, *obiectul juridic special* al escrocheriei are un caracter complex. Astfel, obiectul juridic principal al infracțiunii îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile.

Obiectul juridic secundar al acestei infracțiuni îl constituie relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și la minimul necesar de încredere.

Obiectul material al escrocheriei este format din bunurile care au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru făptuitor.

Latura obiectivă a acestei infracțiuni are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă care este alcătuită din două acțiuni: a) acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică sustragerea lor; b) acțiunea sau inacțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, și anume: prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul, dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv și viclean; 2) urmările prejudiciabile sub formă de prejudiciu patrimonial efectiv; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Infracțiunea de escrocherie este materială și se consideră consumată din momentul trecerii ilegale a bunurilor proprietarului, posesorului, deținătorului la cel vinovat, iar făptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune de bunurile străine după bunul său plac.

Constatarea laturii obiective a infracțiunii de escrocherie presupune și stabilirea legăturii de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă - dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane *prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul, dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv și viclean* - și urmarea imediată, exprimată prin prejudiciile cauzate.

Colegiul penal a reținut ca întemeiate argumentele expuse în apelul procurorului, precum că obiectul material al infracțiunii de escrocherie este bunul care are o existență materială, dispune de valoare materială, fiind bunul mobil și străin pentru făptuitor, prin urmare, valoarea serviciilor de reparație a bunului dobândit ilicit nu poate servi ca obiect al infracțiunii de escrocherie.

Intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, și anume a automobilului de model „BMW 120i” cu numărul de înmatriculare XX XX XXX ce se afla în proprietatea părții vătămate Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx, a fost consumată nu după deteriorarea automobilului și epuizarea încercării de reparație a acestuia, după cum a indicat instanța în sentința adoptată, ci după ce inculpatul Melnic Vadim a intrat în mod ilegal în posesia automobilului de model „BMW 120i” cu numărul de înregistrare XX XX XXX și a obținut posibilitatea reală de a se folosi și a dispune de automobil după bunul său plac, având în vedere că anume automobilul din speță constituie obiectul infracțiunii de escrocherie.

Totodată, Colegiul penal a respins argumentele din apelul declarat, precum că acțiunile inculpatului urmează a fi calificate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, or, mărimea prejudiciului cauzat prin sustragere (escrocheria fiind o formă a sustragerii), se determină conform prețurilor libere de piață la momentul examinării cauzei. În lipsa datelor cu privire la prețul bunurilor sustrase, valoarea lor poate fi stabilită în baza raportului experților, coroborate cu prevederile art. 126 Cod penal în vederea determinării caracterului prejudiciului -proporții deosebit de mari, proporții mari, daune considerabile și daune esențiale.

Prin urmare, acuzatorul de stat nu a prezentat instanței probe pertinente și concludente prin care ar fi posibil de determinat cuantumul prejudiciului cauzat prin infracțiune, iar stabilirea cuantumului prejudiciului efectiv (real) cauzat prin infracțiune doar în baza declarațiilor subiective și unilaterale ale părții vătămate, în lipsa cărorva probe materiale (contract de vânzare-cumpărare, rapoarte de expertiză), este inadmisibilă. În cazul dat, nu poate fi pusă la baza deciziei de condamnare prejudiciul cauzat în sumă de 185 000 lei, invocat de partea vătămată Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria, suma dată constituind prețul cu care partea vătămată a procurat automobilul, și care nu corespunde cu prețul automobilului la momentul dobândirii lui de către inculpatul Melnic Vadim, care avea și defectiuni tehnice la motor și la cutia de viteze.

Prima instanță întemeiat a conchis, că la baza învinuirii nu poate fi luat nici raportul de expertiză judiciară nr. 670 din 26.09.2017, potrivit căruia valoarea de piață a automobilului de model „BMW 120i” în stare de exploatare la data comiterii infracțiunii a putut constitui 132 267 lei, întrucât a fost efectuată evaluarea unui automobil similar, în stare de exploatare, pe când automobilul din speță avea deteriorări la cutia de viteze și motor, însă evaluarea acestuia nu a fost posibilă din motivul neprezentării automobilului de către partea vătămată spre examinare.

În baza demersului primei instanțe, Departamentul înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto, Direcția identificare și înmatriculare a mijloacelor de transport din cadrul Agenției Servicii Publice a RM, a prezentat instanței copia contractului de vânzare-cumpărare a mijlocului de transport de model „BMW 120i”, anul fabricării 2004, vin cod xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx, încheiat între Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria și Cușmenco Andrei, potrivit căruia automobilul sus-menționat a fost vândut la prețul de 5000 lei. Contractul de vânzare-cumpărare la fel nu poate fi luat în considerație, având în vedere că prețul automobilului de 5000 lei stipulat în contract, vine în contradicție cu circumstanțele de fapt reale, or potrivit declarațiilor părții vătămate, aceasta a procurat automobilul la prețul de 185 000 lei, astfel prețul în sumă de

5000 lei fiind substanțial mai mic față de prețul real cu care a fost procurat automobilul de către partea vătămată.

Totodată, la materialele cauzei este anexat raportul nr. 0109/13 privind evaluarea valorii de piață a mijlocului de transport de model BMW 120i, efectuat de evaluatorul Apostol E. din cadrul SRL „Expert Centru” la comanda lui Melnic Vadim. După cum reiese din tabelul nr. 8 ce se conține în prezentul raport (vol.1, f.d. 156-157), reiese că în cadrul evaluării valorii de piață a automobilului de model BMW 120i au fost luate în calcul și defecțiunile tehnice ale automobilului la motor și cutia de viteze. Astfel, prin concluzia raportului dat se atestă, că cercetările efectuate și rezultatele obținute permit a face concluzia, că costul obiectului evaluării la data evaluării, constituie suma de 38 600 lei.

Astfel, Colegiul penal a conchis că, anume suma de 38 600 lei urmează a fi reținută în sarcina inculpatului Melnic Vadim în comiterea infracțiunii de escrocherie în privința părții vătămate Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria, care este valoarea de piață reală a automobilului de model „BMW 120i” la momentul comiterii infracțiunii, luând în calcul și defecțiunile tehnice ale automobilului existente la acel moment, și care constituie prejudiciul efectiv cauzat prin infracțiune părții vătămate Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria.

Pe cale de consecință, instanța de apel a concluzionat că, acțiunile inculpatului Melnic Vadim urmează a fi încadrate în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, având în vedere că suma prejudiciului cauzat părții vătămate în mărime de 38 600 lei, la momentul comiterii infracțiunii constituie o daună considerabilă.

Astfel, instanța de apel a constatat că, „*inculpatul Melnic Vadim, fiind în relații de prietenie cu Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx, știind despre faptul că ultimei îi aparține cu drept de proprietate automobilul de model „BMW 120i” cu numărul de înmatriculare XXXX XXX, la 31.07.2012 aproximativ la ora 21:45, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, a venit pe adresa str. X. XXXXXXXX xxx, mun. Bălți, unde s-a aflat la moment Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria și, folosindu-se de faptul că dânsa are încredere în el, sub pretextul inventat că are nevoie să se folosească de automobil pentru rezolvarea problemelor personale, a cerut-o să-i transmită automobilul indicat supra în folosința temporară timp de câteva ore, astfel, Melnic Vadim Xxxxx a indus-o în eroare pe Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx prin prezentarea a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților actului juridic nul și, neavând intenția de a restitui automobilul în cauză, a primit ilegal de la Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx automobilul de model „BMW 120i” cu numărul de înregistrare XXXX XXX în*

valoare de 38600 lei, precum și cheile și certificatul de înmatriculare a automobilului dat, în timp ce ultima, fiind sub influența înșelăciunii, a fost convinsă de faptul că transmite automobilul pentru folosirea temporară, astfel, încheierea actului juridic nul, sus-menționat este determinată de comportamentul dolosiv și viclean al lui Melnic Vadim și identitatea lui a fost motivul determinant al încheierii acestuia. După aceasta Melnic Vadim, continuând realizarea intenției sale de escrocherie, a transportat automobilul dobândit ilicit în mun. Chișinău, unde la 01.08.2012, aproximativ la ora 09:30 l-a propus spre vânzare directorului SRL „Alpina Auto” Slobozeanu Victor și în baza unei înțelegeri verbale cu ultimul privind vânzarea-cumpărarea automobilului dat l-a parcat pe teritoriul întreprinderii indicate situate de-a lungul carosabilului șoselei Chișinău - Soroca 11 km, acțiunile prin care lui Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria i-a fost cauzată o daună în sumă de 38 600 lei, ceea ce conform art. 126 Cod Penal constituie la momentul comiterii infracțiunii daune considerabile.

Acțiunile inculpatului Melnic Vadim pe deplin se încadrează în prevederile art. 190 alin. (1) Cod penal, ca escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean, care a produs daune considerabile.

La stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel ținând cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, a concluzionat că, corijarea inculpatului Melnic Vadim este posibilă fără izolarea acestuia de societate, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării ei, pedeapsă ce va corecta vinovatul și va asigura scopurile pedepsei.

5. Temeinicia și legalitatea deciziei instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Andrei Formusatii, prin care, invocând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului depus, invocă următoarele argumente:

- instanța de apel eronat a respins argumentele din apelul declarat de procuror, precum că acțiunile inculpatului urmează a fi calificate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, și anume prin prisma prejudiciului declarat de partea vătămată în valoare de 185 000 lei, suma dată constituind prețul cu care partea vătămată a procurat automobilul;

- instanța de apel neîntemeiat a susținut poziția instanței de fond, că la baza

învinuirii nu poate fi luat nici raportul de expertiză judiciară nr. 670 din 26.09.2017, potrivit căruia valoarea de piață a automobilului de model „BMW 120i” în stare de exploatare la data comiterii infracțiunii a putut constitui 132 267 lei, întrucât a fost efectuată evaluarea unui automobil similar, în stare de exploatare, pe când automobilul din speță avea deteriorări la cutia de viteze și motor, ignorând totalmente faptul că automobilul menționat supra i-a fost transmis lui Melnic Vadim în stare funcțională și nu deteriorat, cum a fost reținut de ambele instanțe de judecată;

- instanța de apel eronat a conchis și a pus la baza deciziei sale raportul nr. 0109/13 privind evaluarea valorii de piață a mijlocului de transport de model BMW 120i, efectuat de evaluatorul Apostol E. din cadrul SRL „Expert Centru” la comanda lui Melnic Vadim, din care reiese, că, în cadrul evaluării valorii de piață a automobilului de model BMW 120i, fiind luate în calcul și defecțiunile tehnice ale automobilului la motor și cutia de viteze, costul obiectului constituia suma de 38 600 lei, sumă care a fost reținută neargumentat în sarcina inculpatului Melnic Vadim în comiterea infracțiunii de escrocherie în privința părții vătămate Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria;

- instanța de apel nu a clarificat obiectiv circumstanțele cauzei examinate.

6. Judecând recursul ordinar declarat și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul Penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis în conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect

legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit, verificând și analizând *per ansamblu* decizia instanței de apel, raportată la criticele recurentului, constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii, or în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, chiar dacă dispozițiile art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale impun instanțele naționale să-și motiveze deciziile (hotărârea *Boldea versus România*), această obligație nu presupune existența unor răspunsuri detaliate la fiecare problemă ridicată, fiind suficient să fie examinate în mod real problemele esențiale care au fost supuse spre judecată instanței, iar în considerentele hotărârii trebuie să se regăsească argumentele care au stat la baza pronunțării acesteia.

CtEDO a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de instanța de fond, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, cu atât mai mult când este în situația pronunțării unei noi hotărâri, și să răspundă argumentat la criticile invocate de părți, or doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale.

Înainte de a purcede la expunerea de motive, care au stat la baza casării integrale a deciziei instanței de apel, și dispunerii rejudecării de către instanța de apel, Colegiul ține să evidențieze că, încadrarea juridică a faptei are importanță atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecării determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia. Mecanismul de încadrare juridică a faptei presupune implicit stabilirea textului din legea penală, care prevede și sancționează fapta socialmente periculoasă ce face obiectul cauzei penale.

La caz, a fost declarat recurs ordinar de procuror, care pledează pentru casarea deciziei de recalificare a acțiunilor inculpatului și dispunerea rejudecării cauzei.

Drept temeiuri pentru recurs procurorul a invocat art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, care stipulează că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise *când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.*

Potrivit prevederilor art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi procesuale obligatorii menționate supra, nu au fost respectate întocmai la judecarea apelului de către instanța ierarhic inferioară.

În materie penală, o informare precisă și completă cu privire la acuzațiile aduse unei persoane și, implicit, cu privire la încadrarea juridică a faptei pe care instanța o poate reține împotriva acesteia, este o condiție esențială a echității procedurii.

Prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, norma de incriminare din această cauză, art. 190 Cod penal, a fost amendată, după cum urmează:

„4. În dispoziția alineatului (1), textul *„înșelăciune sau abuz de încredere”* se substituie cu textul *„inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”*;

în dispoziția alineatului (2), litera c) se exclude.”

Așadar, la 26 iulie 2018, în primul rând, a fost adoptată o nouă redacție a alin. (1) din art. 190 Cod penal, expus în felul următor: „Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, care se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

Și, în al doilea rând, agravanta de la alin. (2) al art. 190 inserat la lit. c): cu cauzarea de daune în proporții considerabile a fost exclusă, regăsindu-și sediul juridic în componența alin. (1) din aceeași normă.

Potrivit prevederilor art. 8 și 10 alin. (2) Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Timpul săvârșirii faptei se consideră timpul când a fost săvârșită acțiunea (inacțiunea) prejudiciabilă, indiferent de timpul survenirii urmărilor. Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Potrivit jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte. În cazul în care apare necesitatea de a reîncadra juridic fapta, pentru săvârșirea căreia inculpatul nu a fost pus sub învinuire, instanța trebuie să țină cont că o astfel de modificare a încadrării juridice este posibilă numai când acțiunile inculpatului, ce urmează a fi încadrate în baza altei legi, i-au fost imputate, nu conțin semnele unei infracțiuni mai grave și învinuirea pentru acestea nu se deosebește în mare măsură după circumstanțele reale ale cauzei de învinuirea înaintată definitiv, susținută de procuror în cadrul judecării cauzei, iar modificarea învinuirii nu înrăutățește situația inculpatului și nu afectează dreptul lui la apărare. **Învinuirea se consideră mai gravă** când în învinuire se introduc fapte și episoade adăugătoare, care nu au fost puse la baza învinuirii inculpatului inițial, semne calificative care majorează volumul învinuirii, deși nu modifică estimația juridică a celor săvârșite. Drept învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început urmează de considerat orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care

afectează dreptul inculpatului la apărare (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 23., 39., 41.*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, întemeiat rejudecând cauza potrivit regulilor generale, potrivit descriptivului deciziei contestate și a procesului - verbal al ședinței de judecată (pct. 4.1. din decizie) a constatat în descriptiv divergent că: „**instanța de fond nu a reținut just starea de fapt pe cauză...**”, după care, contrazicându-se a constatat că „**instanța de fond just a reținut în sarcina inculpatului că ultimul, fiind în relații de prietenie cu Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx, știind despre faptul că ultimei îi aparține cu drept de proprietate automobilul de model „BMW 120i” cu numărul de înmatriculare XXXX XXX, la 31.07.2012 aproximativ la ora 21:45 s-a dus pe adresa str. X. Xxxxxxx xmun. Bălți, unde se afla la moment Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx, și a solicitat de la ultima automobilul pentru rezolvarea problemelor personale, pentru folosința temporară timp de câteva ore.**

După ce Melnic Vadim a primit automobilul respectiv de la partea vătămată, peste aproximativ jumătate de oră, aflându-se în mun. Bălți lângă magazinul „Gurman” acesta s-a defectat, iar cu ajutorul automobilului ce-i aparține lui Fortuna Iurii, și ulterior cu automobilul de model „Fiat” ce-i aparține unei persoane pe nume "Serghei", automobilul sus-menționat a fost remorcat în mun. Chișinău la auto-serviciul ce aparține SRL „Alpina Auto” pentru a-l repara, fără a-i comunica părții vătămate despre defecțiunile apărute.

Constatând că reparația este costisitoare, neonorându-și obligațiunile asumate, și anume restituirea automobilului, fără acordul lui Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, **abuzând de încrederea acordată de Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx, la 01.08.2012 aproximativ la ora 09:30 Melnic Vadim a propus automobilul respectiv spre vânzare directorului SRL „Alpina Auto” Slobozeanu Victor, și în baza unei înțelegeri verbale cu ultimul privind vânzarea-cumpărarea automobilului dat, deși ultimul nu era proprietarul bunului respectiv și nu dispunea de careva împuterniciri în vederea încheierii actelor de dispoziție în privința acestui bun, l-a parcat pe teritoriul întreprinderii indicate situate de-a lungul carosabilului șoselei Chișinău-Soroca km 11, care ulterior la data de 29.08.2012 a fost restituit părții vătămate Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx, iar pentru repararea acestui automobil Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx a cheltuit suma de 36000 lei” și contrazicându-se din nou, a constatat că „inculpatul Melnic Vadim, fiind în relații de prietenie cu Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx, știind despre faptul că ultimei îi aparține cu drept de proprietate automobilul de model „BMW 120i” cu numărul de înmatriculare XXXX XXX, la 31.07.2012 aproximativ la ora 21:45, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, a venit pe adresa str. X. Xxxxxxx xx, mun. Bălți, unde s-a aflat la moment Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx și, folosindu-se de faptul că dânsa are încredere în el, sub pretextul inventat că are nevoie să se folosească de automobil pentru rezolvarea problemelor personale, a cerut-o să-i transmită automobilul indicat supra în folosința temporară timp de câteva ore, astfel, Melnic Vadim Xxxxx a indus-o în eroare pe Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx prin prezentarea a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților actului juridic nul și, neavând intenția de**

a restitui automobilul în cauză, a primit ilegal de la Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx automobilul de model „BMW 120i” cu numărul de înregistrare XXXX XXX în valoare de 38600 lei, precum și cheile și certificatul de înmatriculare a automobilului dat, în timp ce ultima, **fînd sub influența înșelăciunii**, a fost convinsă de faptul că transmite automobilul pentru folosirea temporară, astfel, încheierea actului juridic nul sus menționat este determinată de comportamentul dolosiv și viclean al lui Melnic Vadim Xxxxx și identitatea lui a fost motivul determinant al încheierii acestuia. După aceasta Melnic Vadim Xxxxx, continuând realizarea intenției sale de escrocherie, a transportat automobilul dobândit ilicit în mun. Chișinău, unde la 01.08.2012 aproximativ la ora 09:30 l-a propus spre vânzare directorului SRL „Alpina Auto” Slobozeanu Victor și în baza unei înțelegeri verbale cu ultimul privind vânzarea-cumpărarea automobilului dat l-a parcat pe teritoriul întreprinderii indicate situate de-a lungul carosabilului șoselei Chișinău-Soroca 11 km, acțiunile prin care lui Ksenișkevici (Grabovețcaia) Daria Xxxxx i-a fost cauzată o daună în sumă de 38600 lei, ceea ce conform art.126 CP RM constituie la momentul comiterii infracțiunii daune considerabile ” – conform noii învinuiri aduse inculpatului prin ordonanța de modificare a învinuirii din 12 decembrie 2018 (f.d. 100, vol. II).

La fel ca instanța de fond, instanța de apel a calificat acțiunile inculpatului pe art. 190 alin. (1) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean, care a produs daune considerabile.

Astfel, este absolut neclar în raport cu care învinuire a judecat cauza - cea formulată în rechizitoriul din 30.09.2013, conform calificativelor din redacția veche a art. 190 alin. (5) - ***dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari***, sau cea indicată în ordonanța ***de punere sub învinuire*** din 12 decembrie 2018, potrivit calificativelor din redacția nouă a dispoziției art. 190 alin. (5) Cod penal.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit notează că, instanța de apel, la fel, ca și instanța de fond nu au coroborat recalificarea acțiunilor inculpatului pe art. 190 alin. (1) Cod penal, conform calificativelor: ***„dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calității substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune în proporții considerabile”*** cu prescripțiile din art. 8, 10 Cod penal și jurisprudența națională (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința*

judecătorească, pct. 23., 39., 41.), sub aspectul că, în cazul în care infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată după modificările operate în art. 190 Cod penal prin Legea nr.179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, iar redacția nouă a normei în cauză nu înlătură caracterul infracțional al faptei, nu ușurează pedeapsa și nu ameliorează în alt mod situația persoanei ce a comis infracțiunea, adică nu are efect retroactiv, acțiunile făptuitorului urmau a fi încadrate conform legii penale în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Or, reîncadrând acțiunile inculpatului în baza art. 190 alin. (1), în redacția nouă, în vigoare din 17.08.2018, conform indicilor nominalizate supra, a încălcat prevederile art. 66 alin. (1), (2) pct. 1), 325 alin. (1) Cod de procedură penală, art. 10 Cod penal, deoarece aceste calificative, care majorează volumul învinuirii inițiale, nu existau la momentul săvârșirii faptei, iar asemenea împrejurări de fapt și de drept, care nu au fost puse la baza învinuirii inculpatului inițial, cu toate că se regăsesc în faptele constatate de instanța de apel, însă în care, de altfel, divergent în raport cu noua calificare juridică a acestora, este stabilit că inculpatul, totuși că „*partea vătămată.... fiind sub influența înșelăciunii, a fost convinsă să transmită automobilul*”.

Pe lângă aceasta, nu a fost elucidată, în nici un fel, esența elementelor „*dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calității substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune în proporții considerabile*”, inclusiv coroborată cu acțiunile infracționale concrete și împrejurările de fapt incriminate inculpatului inițial prin rechizitoriu și ulterior prin ordonanța *de punere sub învinuire* din 12.12.2018.

În raport cu recalificarea acțiunilor inculpatului Melnic Vadim, de la alin. (5) la alin. (1) al art. 190 Cod penal (redacția nouă), Colegiul lărgit notează că potrivit principiilor care se desprind din jurisprudența CtEDO rezultă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. (1) din Convenție, înglobează, *inter alia*, dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră relevante pentru cauza lor, Convenția nevizând garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci a unor drepturi concrete și efective (*cauza Artico împotriva Italiei, Hotărârea din 13 mai 1980*). Or, acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt într-adevăr „ascultate”, adică analizate temeinic de către instanța de judecată. Cu alte cuvinte, art. 6 implică, în special, în sarcina instanței, obligația de a proceda la o analiză efectivă a mijloacelor, argumentelor și propunerilor de probe

ale părților (*cauza Perez împotriva Franței [MC] nr. 47.287/99 și cauza Van de Hurk împotriva Olandei, Hotărârea din 19 aprilie 1994*), ceea ce la caz nu s-a realizat.

Or, expunerea evazivă și lipsită de motivare a instanței de apel asupra motivelor invocate de acuzare, nu este suficientă pentru o decizie de recalificare a acțiunilor inculpatului, care trebuie să fie motivată atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare și cu respectarea principiului contradictorialității în procesul penal, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea.

Potrivit prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

Însă, în speță se reține că, instanța de apel a enumerat selectiv probele prezentate de acuzare și cercetate în ședința de judecată (*f.d. 191-194, vol. II*), nu le-a analizat și nu le-a dat apreciere în coroborare cu ansamblul probator. Întemeindu-și soluția, pe o parte din probe, nu a indicat motivele pentru care a respins celelalte probe, și nu a dat apreciere tuturor probelor din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor și prin raportare la normele legale, pertinente cazului.

Colegiul largit notează, că instanța de apel la rejudecarea cauzei, a comis erori și la stabilirea pedepsei inculpatului, stabilindu-i acestuia și pedeapsa complementară *privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitatea în domeniul gestionării și administrării bunurilor materiale și mijloacelor pe un termen de 3 ani*. Or, potrivit dispoziției art. 190 alin. (1) Cod penal, în baza căruia a fost dispusă condamnarea inculpatului Melnic Vadim, escrocheria se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 ore, sau cu închisoare de până la 3 ani prevede pedeapsă pentru comiterea infracțiunii respective.

Pe cale de consecință, Colegiul largit conchide, că instanța de apel a aplicat inculpatului Melnic Vadim o pedeapsă neprevăzută de lege, prin ce a comis eroarea prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise *când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legii*.

În contextul erorilor enumerate mai sus, rezultă că, instanța de apel nu a judecat cauza penală în corespundere cu exigențele prevăzute de lege, deoarece nu a verificat dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile contestate

și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Rezumând cele menționate, Colegiul penal constată că în speță și-a găsit confirmare temeiul pentru recurs prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) și 12) Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legii, faptei săvârșite și s-a dat o încadrare juridică greșită, ceea ce inevitabil duce la casarea deciziei instanței, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În mare parte, soluția instanței de recurs de a dispune rejudecarea se bazează pe statuările Curții Europene în speța *Năvoloacă c. Moldovei* (cererea nr. 25236/02), hotărârea din 16.12.2008, unde Curtea având a se pronunța asupra acestei cauze a considerat că chestiunile care urmau a fi hotărâte de către Curtea Supremă de Justiție nu puteau fi examinate în mod corespunzător, ca chestiuni ce țin de un proces echitabil, fără o apreciere directă a circumstanțelor factologice prezentate de părți pe marginea speței deferite judecării (a se vedea *Botten v. Norway*, 19 februarie 1996, §§ 52 și 53, *Reports of Judgments and Decisions 1996-I și Popovici*, citată mai sus, § 72). Având în vedere că, Curtea Supremă de Justiție nu are competența să facă o examinare directă în fapt, ea are competența de a dispune rejudecarea cauzei de către instanța ierarhic inferioară. În cazul de față, ținând cont de faptul că și sentința primei instanțe este una viciată, echitatea cere ca Curtea Supremă de Justiție să dispună rejudecarea cauzei.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel urmează să înlăture erorile menționate, să țină cont de împrejurările expuse care au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă și prevederilor art. 417-418 Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel urmează să țină cont de prevederile art. 436 Cod de procedură penală care se referă la procedura de rejudecare și limitele acesteia, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să

cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate în coroborare cu faptele stabilite în ședința de judecată și legalitatea probelor cercetate nemijlocit în ședința de judecată, ținând cont de motivele invocate în apeluri și dispozițiile expuse la pct. 6 al prezentei decizii și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în strictă conformitate cu prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de Procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Andrei Formusatii, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 octombrie 2020, în cauza penală privindu-l pe *MELNIC Vadim Xxxxx* și dispune rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 22 aprilie 2021.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Catan Liliana

Guzun Ion

Toma Nadejda

Boico Victor